

Ekologinen kestävyys audiovisuaalisissa tuotannoissa

Nea Mikkola

OPINNÄYTETYÖ

Marraskuu 2021

Media-alan tutkinto-ohjelma
Leikkaus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan tutkinto-ohjelma
Leikkaus

MIKKOLA NEA:
Ekologinen kestävyys audiovisuaalisissa tuotannoissa

Opinnäytetyö 27 sivua
Marraskuu 2021

Ekologisuus sekä kestävä kehitys tukevat valinnat ovat olleet esillä kasvavissa määrin jo pitkään. Muutosta tapahtuu, muttei tarvittavalla nopeudella. Elämme yli maapallon tarjoamien varojen. Siksi muutosta tarvitaan kaikilla osa-alueilla, niin yksilöiltä kuin päättäjiltäkin.

Suomalaisella audiovisuaalisella alalla on mahdollisuus, mutta myös velvollisuus miettiä toimintatapansa uusiksi. Moneen muuhun maahan verrattuna Suomessa alaa voisi pitää jo suhteellisen ekologisena, sillä tuotantojen pienet budjetit pakottavat karsimaan ja tekemään pienemmin. Siitä huolimatta kehitettävääkin on.

Opinnäytetyössä käydään läpi kestävä kehityksen eri osa-alueita, mutta pääpaino on ekologisessa kestävyudessa. Työ tuo esiin tapoja kartoittaa tuotannon ekologisuutta sekä alan tulevaisuuden näkymiä ekologisuuden näkökulmasta.

Työn lähteet koostuvat kotimaisten ja ulkomaalaisten eri järjestöjen ja organisaatioiden nettisivuista, oppaista sekä radioon tehdystä haastattelusta, jossa suomalaiset asiantuntijat kertovat audiovisuaalisen alan ekologisuuden tämänhetkisestä tilanteesta.

Asiasanat: audiovisuaalinen ala, kestävä kehitys, ekologisuus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts, Film and Television
Editing

MIKKOLA NEA:
Ecological Sustainability in Audiovisual Industry

Bachelor's Thesis 27 pages
November 2021

Ecological and sustainable choices have been significant topics of discussions for a long time. Things are changing but not as fast as needed. We are using more globe's resources than it can provide. That is why we need change in every sector, from individuals and from decision makers.

Finnish audiovisual industry has a possibility and as well a responsibility to rethink their procedures. Compared to many other countries, Finnish productions could already be considered relatively ecological, because small budgets force to cut down consumption. Nevertheless, there is a lot of development to do.

In this thesis I will go through different aspects of sustainable development, but the focus will be in ecological sustainability. I will bring up different ways of figuring out production's ecological status and the ecological changes needed in the future.

Sources of this thesis consist of Finnish and international associations and organizations' web pages and guides, as well as radio interview with two Finnish specialists, who talk about the current situation of ecological sustainability in audiovisual industry.

Key words: audiovisual industry, sustainable development, ecological sustainability

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	EKOLOGINEN KESTÄVYYS	6
3	EKOLOGINEN TUOTANTOTAPA	8
	3.1 Ekologisuuden mittaaminen	8
	3.2 Oppaita ekologisista tuotantotavoista	9
	3.2.1 Ekosetti	9
	3.2.2 Kansainväliset oppaat	10
	3.3 Tuotantojen jäljet ympäristössä	10
4	EKOLOGISET TOIMINTATAVAT	12
5	EKOLOGISUUS SISÄLLÖSSÄ	15
	5.1 Planet placement	15
	5.2 Esimerkkejä planet placementista	15
	5.2.1 Black Mirror (2016)	16
	5.2.2 Blue Planet II (2017)	16
	5.2.3 Lupin (2021)	17
6	TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	18
	6.1 Koulutus	18
	6.2 Rahoitus	19
	6.3 Ekokoordinointi	20
	6.3.1 Suomen ensimmäinen kestävyyskoordinaattori	21
	6.3.2 Earth Angel	21
	6.4 Tutkimus	22
	6.5 Standardit ja sertifikaatit	23
7	POHDINTA	25
	LÄHTEET	26

1 JOHDANTO

Ekologinen kestävyys on audiovisuaalisella alalla tärkeä sekä ajankohtainen aihe, josta ei kuitenkaan puhuta riittävästi. Kaikilla aloilla on oma vastuunsa ympäristön sekä ilmaston tilasta, joten keskustelua ja tutkimuksia aiheesta kaivataan lisää. Niiden avulla on mahdollista kehittää osaamista ja ekologisia toimintatapoja ympäristön suojelemiseksi ja sen kantokyvyn varmistamiseksi.

Audiovisuaalinen ala koostuu eri medioista ja niiden osa-alueista, ja tässä työssä keskitytään alan tuotannolliseen puoleen. Ekologisen kestävyuden toteuttaminen alkaa huolellisella suunnittelulla sekä tiedon hankinnalla. Tuotantojen toimimiseen vaikuttavat alan yleiset säännökset sekä rahoitus, mutta myös se, mitä yksittäisiä vapaaehtoisia toimia päätetään tehdä tuotannon sisäisesti. Näihin kaikkiin on mahdollisuus ottaa mukaan ekologinen ajattelu. Tuotannollisen puolen lisäksi tekijöillä on mahdollisuus vaikuttaa alan ulkopuolelle myös sisällöllisillä ratkaisuilla.

Käsittelen aihetta pitkälti suomalaisesta näkökulmasta, mutta tuon myös esiin kansainvälisiä esimerkkejä, sillä ne voivat tarjota ekologisia työkaluja kotimaisillekin tuotannoille. Suomessa audiovisuaalinen ala on vasta viime vuosina alkanut ottamaan ensimmäisiä merkittäviä askeliaan kohti koko alaa koskevaa ekologista kestävyyttä. Tutkimustietoa kotimaisista tuotannoista on vielä suhteellisen vähän, mutta tutkimusten ja hankkeiden edetessä ala tulee varmasti kehittymään huomattavasti ekologisempaan suuntaan.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää tämänhetkinen suomalaisen audiovisuaalisen alan tilanne sekä käydä läpi eri tekijöitä, joilla on vaikutus alan kehittymiseen tulevaisuudessa. Teksti pohjautuu pitkälti järjestöjen ja organisaatioiden virallisiin lähteisiin, ja niistä löytyvää tietoa täydennän omalla pohdinnalla. Opinnäytetyö on suunnattu kaikille alalla toimiville henkilöille, jotka kaipaavat yleistä katsausta audiovisuaalisen alan tuotantojen tilanteeseen ekologisesta näkökulmasta.

2 EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Tällä hetkellä kulutamme maapalloa yli varojen, sillä sen resurssit eivät riitä täyttämään ja korjaamaan kulutustamme loputtomiin. Muutos alkaa yksilötasolla, mutta myös päättäjien linjaukset määrittävät paljon millainen tulevaisuus on edessämme. Eri aloilla ja niiden yrityksillä on vastuu ympäristövaikutuksistaan ja tämä opinnäytetyö avaa, mikä audiovisuaalisen alan tilanne on suhteessa ekologisuuteen ja millä keinoilla alalla on mahdollisuus kehittyä ekologisesti kestäväksi. Pääpaino on tuotantojen toimintatavoissa.

Kestävä kehitys on jaettavissa ekologiseen, taloudelliseen sekä sosiaaliseen kestävyteen. Tässä työssä keskitytään ekologiseen kestävyteen, joka perustuu biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttämiseen. Ihmisten tulisi muuttaa toimintaansa niin, että se sopeutuu luonnon kestokykyyneen. (kestäväkehitys.fi 2020)

Taloudellinen kestävyys perustuu sisällöltään ja laadultaan tasapainoiseen kasvuun, joka pitkällä aikavälillä ei johda velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen. Kestävä talous ei kaadu heti vastaantulevista haasteista, vaan kestää paremmin taloudelliset ongelmat. (kestäväkehitys.fi 2020)

Sosiaalista kestävyttä haastaa maailmanlaajuisesti väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen tasa-arvo sekä koulutus. Kestävän kehityksen osa-alueet eivät ole irrallisia toisistaan, vaan edellä mainittujen sosiaalisen kestävyden haasteilla on huomattava vaikutus myös ekologiseen sekä taloudelliseen kestävyteen. Sosiaalinen kestävyys auttaa kohtaamaan taloudellisia haasteita sekä ihmisten hyvinvointi linkittyy ekologisen kestävyden edistämiseen sekä ylläpitämiseen. (kestäväkehitys.fi 2020)

Audiovisuaalisella alalla taloudellinen sekä sosiaalinen kestävyys vaikuttavat myös ekologisen kestävyden toteutumiseen. Ekologisuus vaatii rahallisia resursseja, sillä sen toteutuminen tuotannoissa vaatii suunnittelua, tekijöitä sekä

mahdollisia hankintoja. Tuotantoyhtiöissä ekologisten toimintatapojen toteuttamista helpottaa taloudellinen kestävyys ja sitä kautta budjetin riittäminen ekologisuudelle joka tuotannossa ja muilla yrityksen osa-alueilla.

Sosiaalinen kestävyys liittyy taas työntekijöiden omaan jaksamiseen ja ekologisten toimintatapojen kuormittavuuteen. Ala koetaan lähtökohtaisestikin helpommin kuormittavaksi pitkien työpäivien ja kiireen vuoksi. Hyvinvoivalla ja ehtivällä työntekijällä on paremmat henkilökohtaiset resurssit panostaa ekologisten toimintatapojen opiskeluun, sisäistämiseen sekä toteuttamiseen. Tuotannoilla tulisi olla resurssit tarjota aikaa työntekijälle suunnitella työtehtävänsä sekä toimintatansa ekologisesti kestävästi. Tämän lisäksi työnantajan olisi hyvä varmistaa työntekijöiden osaaminen esimerkiksi tarjoamalla koulutuksia, etenkin nyt, kun ekologisuus ei ole automaattinen osa kaikkia alan toimintatapoja.

Euroopan komissio on julkaissut alkuvuodesta 2021 Green Deal -toimintasuunnitelman. Sen mukaan vuoteen 2030 mennessä audiovisuaalisella alalla päästöjen tulee puolittua nykyisestä sekä vuoteen 2050 mennessä alan tulee olla kokonaan ilmastoneutraali. (European Commission 2021) Tavoitteet ovat kunnianhimoisia, mutta ilmastokriisi vaatii suuria linjauksia ylemmiltä tahoilta, jotta muutos osuu kaikkiin yhteiskunnan eri osa-alueisiin.

3 EKOLOGINEN TUOTANTOTAPA

Jotta tuotantoa voi kutsua ekologiseksi, tulee ekologisuus huomioida kokonaisvaltaisesti kaikissa eri työvaiheissa. Pienetkin teot ovat tärkeitä, mutta se ei vielä tee tuotannosta ekologista. (Lundberg 2018) Ekologisen kestävyuden toteuttamiseksi on hyvä lähteä liikkeelle siitä, miten ekologisuutta toteutetaan käytännössä ja kuka siitä vastaa. Suunnittelulle tulee varata aikaa yrityksen sekä tuotantojen tasolla. Toteutuksesta voi vastata yksi tai useampi työntekijä, joiden työtehtäviin on sisällytetty vastuu ekologisuuden toteuttamisesta ja valvomisesta. Osaamisen voi palkata myös ulkopuolelta, jolloin se voi olla ulkopuolisen järjestämää koulutusta tai tuotantoon erikseen palkattu ammattilainen, kuten ekokoordinaattori. Ekologiset toimintatavat tuotannoissa vaatii ammattitaitoa ja se vaatii kouluttautumista sekä kokemusta.

3.1 Ekologisuuden mittaaminen

Ekologisuuteen vaikuttaa aiheutettujen päästöjen määrä ja tätä mitataan yleisesti hiilijalanjäljen avulla. Hiilijalanjälki tarkoittaa ihmisen aiheuttamia ilmastopäästöjä (Sitra 2021), ja siihen lukeutuu esimerkiksi asuminen, ravinto, energian lähde sekä liikkuminen. Hiilijalanjäljen laskemiselle löytyy useita eri laskureita, joilla voi mitata oman arjen valintojen vaikutusta ympäristöön, mutta myös yrityksen toiminnasta aiheutuvia päästöjä.

Suomalaisten audiovisuaalisten tuotantojen päästöjen sekä kulutuksen tavoitteellinen mittaaminen on ollut vielä hyvin vähäistä, joten kotimaisten tutkimusten kautta saatua informaatiota ja sen kautta kehitettyjä työkaluja on ollut suppeasti tarjolla. Kansainvälisesti selvitystyötä on tehty jo pidempään sekä laajemmin, joten sen kautta kehitetyt työkalut ovat mahdollinen apuväline suomalaisiinkin tuotantoihin. Albert on julkaissut alkuvuodesta 2021 laskurin, jota voi käyttää tuotannon alkuperämaasta riippumatta. Albertin aikaisempi laskuri oli suunniteltu Iso-Britannian tuotannoille, mutta nyt se sopii myös kansainväliseen käyttöön. Albert on vuonna 2011 perustettu ja BAFTAn (The British Academy of

Film and Television Arts) tukema monipuolinen ekologiseen tuotantotapaan keskittynyt sivusto. (Albert 2021)

Tuotantojen ympäristövaikutuksien ymmärtäminen vaatii mitattua tietoa kulutuksesta, päästöistä sekä ekologisten toimintatapojen kautta saavutetusta kehityksestä. Tällainen data tuotantojen ympäristövaikutuksesta antaa konkreettisia vastauksia kehityskohteista ja onnistumisista. Tuotannoille suunnatut ekotyökälyt toimivat motivaattorina, sillä alalla kaivataan helposti lähestyttäviä tapoja kehittää tuotantoja ekologisesti kestäviksi.

3.2 Oppaita ekologista tuotantotavoista

Yrityksillä ja tuotannoilla on hyödynnettävissä oppaita, jotka myös toimivat työkaluina tuotantojen ekologisuuden kehittämiseksi. Oppaat auttavat tuotantoja hahmottamaan, millainen vaikutus tuotannon eri osa-alueilla on ympäristölle, ja ne antavat konkreettisia ohjeita ekologisten toimintatapojen toteuttamiselle. Oppaiden noudattaminen on vapaaehtoista ja niistä voi poimia oman tuotannon resursseille sopivia ohjeistuksia. Ulkomaalaisilta tahoilta löytyy useampia oppaita kansainväliseen käyttöön, joita voi hyödyntää suomalaisiinkin tuotantoihin. Kotimaisen oppaan etu on kuitenkin se, että ohjeet on kohdistettu nimenomaan suomalaisiin tuotantoihin, sillä tuotantojen toimintatavat ja kulttuurilliset eroavaisuudet voivat olla huomattavia suomalaisten tuotantojen ja suurien kansainvälisten tuotantojen välillä.

3.2.1 Ekosetti

Vuonna 2019 julkaistiin Ekosetti, joka on Suomen ensimmäinen toiminnan opas ekologisesti kestäväälle audiovisuaaliselle alalle. Oppaan kirjoittaneet Kaisa Astikainen ja Anne Puolanne ovat luoneet uraa elokuvien ja tv-sarjojen parissa. Opas käy kattavasti läpi eri tuotannon vaiheita aina käsikirjoituksesta levitykseen, antaen konkreettisia neuvoja kestävämpien valintojen tekemiselle. Rahoittajina ja kumppaneina oppaalle ovat toimineet Aalto-yliopisto, Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK sekä Audiovisual Producers Finland - APFI ry. (Ekosetti

2019) Ekosetti on iso harppaus suomalaisen audiovisuaalisen alan ekologiselle kehitykselle, sillä se on tuonut monipuolisen, mutta myös helposti lähestyttävän ja ymmärrettävän kokonaisuuden kaikkien saataville.

3.2.2 Kansainväliset oppaat

Albert tukee tuotantoja kehittymään ekologisempaan suuntaan, ja sen palveluihin kuuluu tuotanto-oppaan lisäksi muun muassa koulutuksia, sertifikaatteja sekä laskuri tuotantojen hiilijalanjäljelle. (Albert 2021) Albert on kehittänyt toimintaansa kansainvälisemmäksi ja on entistä helpommin lähestyttävä myös suomalaisille tuotannoille. Albert tarjoaa palvelunsa ja tietopankkinsa maksutta, mutta esimerkiksi hiilijalanjälkilaskurin käyttö vaatii rekisteröitymisen tuotantoyhtiön yritystiedoilla.

Producers Guild of American sekä Sustainable Production Alliancen yhteistyönä kehitetty The Green Production Guide on vuonna 2010 perustettu sivusto, joka ekologisen tuotanto-oppaan lisäksi tarjoaa maailmanlaajuisen tietojärjestelmän yrityksistä, joilla on audiovisuaaliselle alalle sopivia ekologisia palveluita. Lisäksi se tarjoaa työkaluja ja resursseja tuotantojen ekologisen kestävyuden suunnitteluun, kuten hiilijalanjälkilaskurin ja muistilistan. (Green Production Guide 2020)

Lisäksi samantyyppisiä työkaluja kansainvälisesti tarjoaa alankomaalainen Green Film Making sekä saksalainen Green Film Shooting. Audiovisuaalisella alalla ekologista kestävyttä kehittäviä kansainvälisiä tahoja löytyy siis useita, mutta suuren tietomäärän suhteuttaminen ja soveltaminen kotimaisiin tuotantoihin on työlästä. Siksi myös kotimaiselle tutkimukselle ja työkaluille on tarvetta.

3.3 Tuotantojen jäljet ympäristössä

Ekologinen kestävyys tarkoittaa siis biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin toimivuuden säilyttämistä. Siihen vaikuttaa päästöjen ja kierrätyksen lisäksi myös millaisen nähtävän jäljen jätämme ympäristöön. Luontoalueilla tuotantojen

tulisi suunnitella työryhmän sekä kaluston logistiikka niin, ettei luontoon jää näkyviä jälkiä tuotannon jäljiltä. Tähän liittyy ympäristön puhtaana pitäminen roskista ja haitallisista aineista, mutta myös kasvillisuuden, maaperän ja vesistöjen ennallaan säilyttäminen.

Lapin elokuvakomissio on herännyt tähän alueen käytön kasvaneen suosion vuoksi. Alueella kuvataan kymmeniä tuotantoja vuosittain ja vuonna 2017 käyttöön otettu tuotantokannustin on myös kasvattanut tuotantojen määrää. (Lapin elokuvakomissio 2021) Lapin luonto on ainutlaatuinen ja siksi sen käytölle on hyvä luoda yhteiset pelisäännöt. Lapin elokuvakomissio loi vuonna 2018 Code of Conduct nimisen oppaan eettiselle sekä vastuulliselle tavalle tuottaa luonnossa (House of Lapland 2021). Opas on englanninkielisenä suunnattu ulkomailta Lappiin tuleville tuotannoille, mutta kertauksena yhteisistä pelisäännöistä se sopii myös kotimaisille tekijöille luettavaksi. Opastusta voi hyödyntää myös Lapin ulkopuolella, koska samat pääperiaatteet pätevät kaikkialla luonnossa.

Opas muistuttaa, että on tuotantojen vastuulla olla jättämättä jälkeä tai vahinkoa luontoon. Tuotannosta seuranneessa lopputuloksessa upean ympäristön näkyminen voi lisäksi inspiroida katsojia matkustamaan alueelle. Se millaista esimerkiksi katsoja näkee alueella toimimisesta vaikuttaa alueen turismiin ja tulevaisuuteen. Oppaan konkreettisia ohjeita ekologisesti kestäville tuotannoille on koko tuotannon kanssa yhteistyössä toteutetut linjaukset, energian säästö, ympäristöystävällinen catering niin ruokavalion kuin jätteen puolesta, tulosteiden välttäminen sekä kestävydestä vastaavan henkilön nimeäminen tai palkkaaminen tuotantoon. Ohjeistuksessa tulee esiin myös kulttuurin kunnioittamisessa käyttäen esimerkkinä porotaloutta sekä saamelaisuutta. (Film Lapland 2018)

Opas on hyvä esimerkki siitä, miten eri kestävän kehityksen osa-alueita voi käsitellä samassa asiayhteydessä. Käsittelemällä saamelaisuutta ja porotaloutta ekologisten toimintatapojen ohessa, tulee samalla käsiteltyä sosiaalista ja taloudellista kestävyttä sekä ekologisen kestävyden vaikutusta niihin. Code of Conduct toimiikin ekologisuuden lisäksi kattavana kestävän kehityksen oppaana, joka ohjeistaa laaja-alaisesti alueen kestävyden puolesta.

4 EKOLOGISET TOIMINTATAVAT

Ekologinen kestävyys on arvovalinta ja se on arvona hyvin paljon konkretiaa vaativa, sillä sen toteutumiseksi tarvitaan huolellista suunnittelua ja määrätietoisia toimia. Yritykset sekä tuotannot koostuvat monista eri osastoista ja jokaisella niistä on omat osa-alueet, joilla pystytään vaikuttamaan lopputuloksen ekologisuuteen. Tekemällä osastokohtaisesti muutos kerrallaan voi ekologisuutta rakentaa järjestelmällisesti ja laadukkaasti. Kaikkea ei tarvitse ottaa haltuun kerrallaan ja tiedon lisääntyessä sekä tekniikan kehittyessä uutta opittavaa on aina lisää.

Ekologisten toimintatapojen käyttöönotossa kaikki lähtee ennakkosuunnittelusta, jolle etenkin alkuun kannattaa varata ylimääräistä aikaa. Toteutusta voi organisoida asettamalla tavoitteita, jotka myös motivoivat tekemään aktiivisesti töitä asian parissa. Työryhmä kannattaa sitouttaa tavoitteisiin ja tuotantoa varten tehtyihin ohjeistuksiin mahdollisimman aikaisin sekä tarvittaessa ottaa mukaan osastokohtaiseen suunnitteluun. Ekologisuutta voidaan suunnitella mukaan tuotannollisiin käytäntöihin sekä käsikirjoituksen kautta sisältöihin. (Ekosetti 2019)

Toimistotilat ovat tuotantoyhtiöiden sekä monen freelancerin tukikohta. Ne ovat lähtökohdiltaan helposti lähestyttäviä toimintatapojen uusimiselle, sillä ne eivät ole jatkuvan muutoksen alla. Jokaisen toimiston toimivuuteen vaikuttaa energia, jätehuolto, sekä hankinnat. Energian käytössä tulisi huomioida energian alkuperä, johon parhaita vaihtoehtoja ovat ekosertifioidut sekä uusiutuvat energialähteet, kuten aurinko- ja tuulivoima. Päivittäin pystymme vaikuttamaan käytetyn energian määrään sammuttamalla ja irrottamalla sähkövirrasta tarpeettomat laitteet. Lisäksi päivittäin toimistolla tulee vastaan jätteen käsittely eli miten se toimiston sisällä lajitellaan sekä miten kiinteistö kerää erilaista jätettä. (Ekosetti 2019)

Jätteen määrään vaikuttavat hankinnat, joilla voidaan näyttää myös työntekijöille esimerkkiä mahdollisimman ekologisista ja jätteettömistä vaihtoehdoista. Vietämme suuren osan päivistämme töissä, joten työympäristöllä on vaikutus

työntekijöiden vapaa-aikaankin. Hankintoja tehdessä ekologisuutta voi huomioida esimerkiksi ruuissa ja juomissa, siivous- ja pesuaineissa, kalusteissa sekä valitsemalla ekologisen pakkausmateriaalin tai jättämällä pakkausmateriaalin kokonaan pois. Toimistolla kertakäyttöistä jätettä aiheutuu paljon myös tulosteista. Niiden vähentämiseksi voi suosia sähköisiä vaihtoehtoja ja tehdä pakolliset tulostukset kaksipuoleisina sekä yksivärisinä. (Ekosetti 2019)

Kuvauslokaatioissa ekologisia toimintatapoja kannattaa myös kohdistaa jätehuoltoon ja hankintoihin. Lokaatioissa jätehuollon toimivuus helposti korostuu, koska niissä ei välttämättä ole ennestään kierrätysmahdollisuuksia valmiina. Luonnossa kuvatessa tulee olla tarkkana, että ympäristö jää työryhmän poistuesssa yhtä hyvään kuntoon kuin ennen työryhmän saapumista. Studioissa työskennellessä toimii pitkälti samat periaatteet kuin toimistoissakin. (Ekosetti 2019)

Tuotannot vaativat lähes aina matkustuskilometrejä, sillä työryhmää ja kalustoa täytyy siirtää paikasta toiseen. Toinen yleinen syy matkustamiselle on kokoukset sekä alan tapahtumat, kuten festivaalit. Kilometrejä suunnitellessa on hyvä tarkistaa, kenen ja minkä on tarpeellista liikkua sekä millä liikkuminen toteutetaan. Matkustamisen sijaan etätyöskentely ja -kokoukset on todettu monissa tapauksissa toimiviksi ratkaisuiksi. Lokaatioita valitessa on hyvä miettiä etäisyyttä sekä saavutettavuutta julkisilla kulkuvälineillä tai jopa lihasvoimin. Kilometrit näkyvät monesti suoraan myös tuotantojen budjeteissa. (Ekosetti 2019)

Teknisillä osastoilla, kuten kuva-, valo ja ääniosastoilla, yhdistävänä tekijänä on energian käyttö. Siihen voi vaikuttaa esimerkiksi suosimalla ledejä, sammuttamalla tarpeettomia laitteita, käyttämällä verkkovirtaa generaattorien sijaan sekä käyttämällä ladattavia paristoja. Tekniikka on monesti ongelmajätettä tai vaatii erillisen kierrätyspisteen, joten kierrätys tulee tehdä asianmukaisesti. Kalustovuokraamot yhdistävät alan tekijöitä, joten niillä on iso vaikutus alalla käytetyn kaluston ekologisuuteen sekä kierrätykseen. (Ekosetti 2019) Jälkitöillä on oma osuutensa kulutukseen erilaisten laitteiden kautta ja niiden kulutukseen useimmiten pääsee vaikuttamaan muuttamalla toimistotilojen energialähteitä ja hankintoja.

Hankinnat ovat myös iso osa lavastusta, rekvisiittaa, puvustusta sekä maskeerausta. Näillä osastoilla avainasemassa on kierrätys, uusiokäyttö ja vuokraaminen. Nämä on hyvä huomioida myös suunnitellessa tuotannon jälkeistä hankintojen varastointia sekä eteenpäin laittamista. Materiaaleissa on hyvä suosia luonnollisuutta ja kestävyyttä, kun taas kertakäyttöisyyttä ja vaikeasti kierrätettävyyttä tulisi välttää. (Ekosetti 2019)

Cateringilla on huomattava vaikutus työryhmän jaksamiseen, joten ekologisten valintojen ohella laatu on tärkeä prioriteetti. Ruoka- ja juomahankinnoissa ekologisuuteen vaikuttaa kotimaisuus, kasvispainotteisuus sekä sesonkituotteiden käyttö. Kertakäyttöasioita olisi hyvä välttää ja oman vesipullon täyttämistä hana-vedellä tulisi suosia kaupasta ostettujen vesipullojen sijaan. Ruokahävikkiin voi vaikuttaa suunnittelemalla hankinnat tarkkaan sekä tarjoamalla työryhmälle mahdollisuutta ottaa ylijäämäruokaa työpäivän jälkeen kotiin. (Ekosetti 2019) Kuuntelemalla ja reagoimalla työryhmän toiveisiin, voi cateringia mukauttaa paremmin maistuvammaksi. Kun suunniteltu ruoka sopii syöjän tarpeisiin, sitä todennäköisemmin jää paljon vähemmän yli ja ruokahävikki vähenee.

Tuotannoilla ja tuotantoyhtiöillä on mahdollisuus viestiä arvoistaan ja ekologisista teoistaan myös työryhmän ulkopuolelle. Markkinoinnissa ja viestinnässä on mahdollisuus herättää kuluttajan mielenkiinto kertomalla ekologisista toimintatavoista. Koska ekologinen kestävyys voi olla kilpailuvaltti, tulee asioista viestiä todenmukaisesti ja faktoihin perustuen. Oheistuotteet ja markkinointimateriaali tulisi suunnitella niin, ettei se päädy kertakäyttöiseksi tai kuluttajalle tarpeettomaksi ilmaistuotteeksi. (Ekosetti 2019) Ekosertifikaattien avulla ekologisuutta voi tuoda esiin läpinäkyvästi, sillä sertifikaattien ehdot ovat kuluttajalle lähtökohdallisesti helposti löydettävissä.

5 EKOLOGISUUS SISÄLLÖSSÄ

Ekologista kestävyyttä voi alalla suunnata kameran taakse tuotannollisesti tai kameran eteen käsikirjoitusten kautta. Sisällöllinen vaikuttaminen voi olla inspiroivia ideoita tai uhkakuvia tulevaisuudesta. Ekologisuuden pakottaminen sisältöön ei tee kenellekään palvelusta, mutta halutessaan tekijöillä on erinomainen mahdollisuus ottaa kantaa ja vaikuttaa katsojien kautta yhteiskunnallisiin arvoihin ja tekoihin.

5.1 Planet placement

Planet placement on osana Albertin käyttämää sanastoa ja suoraan käännettynä se on planeettasijoittelua. Se viittaa termiin product placement eli tuotesijoittelu, jossa markkinoitava tuote käsikirjoitetaan osaksi sisältöä.

Termi planet placement tarkoittaa ympäristöön vaikuttavien tekijöiden sisällyttämistä käsikirjoitukseen. Ne voivat olla isompia teemoja tai hienovaraisia yksityiskohtia, joilla voidaan vaikuttaa katsojaan. Niiden tarkoitus on normalisoida, opettaa, herättää ajatuksia sekä parhaimmillaan luoda tekoja ympäristön puolesta. (Albert 2021)

5.2 Esimerkkejä planet placementista

Seuraavaksi listatuissa esimerkeissä ekologisuutta on tuotu esiin erilaisin menetelmin, osassa huomattavana teemana ja osassa pienenä yksityiskohtana. Esimerkeissä tulee esiin myös se, että sisällön ekologisuus voi olla katsojalle huomattavasti alleviivattu tai sitä ei välttämättä ajattele ekologisenä sisältönä ollenkaan.

5.2.1 Black Mirror (2016)

Kolmannen kauden kuudennessa jaksossa *Hated in the Nation* käsitellään fiktiivisesti synkkää lähitulevaisuutta ilman pölyttäviä mehiläisiä ja niitä korvaavien robottien väärinkäyttöä. Scifin kautta jakso tuo esiin eri lajien merkityksen luonnon kiertokulussa sekä monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyden. (Albert 2021)

Vaikka tämänkaltaiset tarinat eivät ole lähtökohtaisesti todenmukaisia uhkakuvia eikä katsoja suoraan usko niin tapahtuvan tulevaisuudessa, voi ne herättää ajatuksia nykyhetkeen tai realistiseen tulevaisuuteen suhteutettuna. Emme kuitenkaan tarkkaan tiedä mitä kaikkea tulevaisuus voi tuoda tullessaan luonnon kantokyvyn pettäessä, joten epärealistisetkin uhkakuvat herättävät tunteita ja ajatuksia.

5.2.2 Blue Planet II (2017)

Dokumenttisarja kertoo merien upeasta monimuotoisuudesta, mutta myös niitä uhkaavasta ihmisen aiheuttamasta saastumisesta. (Albert 2021). Sarja inspiroi katsojaa ajattelemaan arkipäiväisiä valintoja uudestaan ja ekologisuus näkökulmana on vahvasti läsnä.

Blue Planetin kaltaisten dokumenttisarjojen sekä -elokuvien vahvuus on tehdä muutosta tunteisiin vetoavan faktatiedon kautta. Faktoja vastaan on vaikea olla erimieltä, joten tutkimusten ja tilastojen esiin tuominen auttaa katsojaa ymmärtämään asian vakavuuden. Tunteisiin vetoamalla voi vahvimmillaan saada katsojan tuntemaan huonoa omatuntoa, jolloin hän on valmiimpi muuttamaan toimintatapojaan. Blue Planetin tapa vedota tunteisiin on näyttää ainutlaatuisia ympäristöjä sekä eläimiä, joiden olemassaolon katsoja ymmärtää haluta säilyvän.

5.2.3 Lupin (2021)

Fiktiivisen tv-sarjan ensimmäisen kauden ensimmäisessä jaksossa dialogissa nousee esiin ekologisesti kantaaottava yksityiskohta, kun poliisi huomauttaa kadun laidassa autossa istuvaa henkilöä lopettamaan auton tyhjäkäynnin ja ajattelemaan ympäristöä (Albert 2021).

Planet placementin ei tarvitse olla kokonaista elokuvaa, sarjaa tai jaksoa vallitseva teema, vaan joskus myös ystävällinen muistutus ekologisista valinnoista voi tehdä tehtävänsä. Tämänkaltaisia planet placementteja voi olla myös ekologisten valintojen kirjoittamien hahmojen arkipäivään, kuten ekologiset tavat liikkua tai ympäristöystävällinen ruokavalio. Tällaiset sisällölliset lisäykset eivät välttämättä alleviivaa katsojalle ekologisuuutta mitenkään, mutta ne altistavat katsojaa ekologisille ajattelumalleille.

6 TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Ekologisen kestävyuden eteen toimiminen on kaikkien yhteinen asia ja se helpottuu yhteisten tavoitteiden myötä. Yksittäisen työntekijän on aina haastavampaa toteuttaa omia ekologisia tavoitteitaan yksin, mutta mitä useampi on mukana yhteisessä päämäärässä, sitä matalampi kynnyks on muutokselle on. Ihanteellisesti resurssit mahdollistaisivat tilanteen, jossa on helpompi noudattaa ekologisen kestävyuden ylläpitämiseksi luotuja linjauksia, kuin rikkoa niitä.

Ekologisten toimintatapojen luominen ja käyttöönotto on osittain pyörän keksimistä uudelleen, ja se vaatii motivaatiota sekä sitoutumista. Toisaalta audiovisuaaliselta alalta voisi odottaa uudenlaisia innovatiivisia ratkaisuja, sillä ala toiminen edellyttää suurimmalta osalta tekijöistä luovia ratkaisuja jokapäiväisessä työssä.

2020-luvun alussa vallitseva pandemia on osoittanut, että ala mukautuu yllättäviinkin tilanteisiin nopeasti ja akuutista tarpeesta voi luoda uuden työnkuvankin tuotantoihin. Hygieniasta vastaavia työntekijöitä palkataan isompiin tuotantoihin melkein jo automaationa. Vaikka on myös tuotantoja, joihin palkataan ekologisuudesta vastaava työntekijä, ei voi kuitenkaan puhua automaatiosta tai edes yleistyneestä tavasta. Asiaan vaikuttaa myös yhteiskunnallinen yhteisymmärrys siitä, milloin ilmastonmuutos on tarpeeksi vakavaa nostaakseen ekologisen kestävyuden prioriteettien kärkeen.

6.1 Koulutus

Ekologisen kestävyuden kouluttamisella on karkeasti jaoteltuna kaksi paikkaa – oppilaitokset sekä työelämä. Omatoiminen itseopiskelukin on vaihtoehto, mutta ihanteellisesti alalla olisi mahdollista saada koulutusta aina jonkin tahon järjestämänä ja tarjoamana.

Kouluilla on merkittävä rooli ja mahdollisuus alan kehittymisessä. Jos ekologisuus olisi oletusarvo kaikkien koulujen opetuksissa sekä tuotannoissa, opiskelijoiden valmistuttua nämä arvot sekä opitut toimintatavat leviäisivät myös ammattikentälle. Näin ala muuttuisi ajan myötä luonnollisesti tietoisemmaksi ja ekologisesti kestävämmäksi.

Koska ekologinen kestävyys on vasta hakemassa paikkaansa alan koulutuksessa, monet alalle jo kouluttautuneista eivät ole opiskelleet ekologisen kestävyuden toteuttamista omassa työssään. Ennen kuin osaaminen yleistyy koko alan kattaviksi toimintatavoiksi, tulee suunnitella kuka kouluttaisi jo alalla ilman ekologista osaamista työskentelevät. Tämä vaatii uudenlaista rahoitusta, jotta syntyisi koulutusta tarjoavia tahoja sekä niiden kautta yrityksille mahdollisuutta ostaa koulutusta työntekijöilleen. Osaaminen sekä siihen kouluttaminen vaatii ammattitaitoa ja ammattitaidon kehittäminen vaatii rahaa.

6.2 Rahoitus

Suomessa audiovisuaalisen alan tuotannot pyörivät paljolti ulkopuolisen rahoituksen kautta ja rahoituksesta vastaa muun muassa AVEK (Audiovisuaalisen kulttuurin kehittämiskeskus), SES (Suomen elokuvasäätiö), SKR (Suomen kulttuurirahasto) sekä julkisrahoitteinen YLE.

Ekologisuus on Suomessa jo osittain tunnistettava peruste rahoitukselle, mutta pakollinen osa tuotantosuunnitelmia se ei vielä ole. Alan yhtenäinen tapa palkita ja kannustaa ekologisista toimintatavoista toimisi motivaattorina yrityksille ja tuotannoille. Ekologisuus näkyisi nopeasti isommassa mittakaavassa tuotannoissa, jos rahoitus olisi kiinni suunniteltujen ekologisten toimintatapojen esiin tuomisesta rahoitushakemuksissa. Toisenlainen lähestymistapa olisi antaa lisärahoitusta ekologisuuden huomioineille tuotannoille joko rahana tai lisärahoituksena ekokoordinaattorin palkkaamiselle.

Vuonna 2019 AVEK lisäsi ekologisuuden viralliseksi päätösperusteeksi. Virallistaminen ei kuitenkaan tarkoita pakollisuutta, sillä hankkeilta ei edelleenkään vaadita ekologisuutta. AVEKin johtaja Ulla Simonen kertoo, että kestävyttä on

huomioitu aikaisemminkin, mutta sen virallistaminen lisää sen painoarvoa hake-
muksissa. Myöntöperusteen pakollisuudesta keskustellaan AVEK:lla tulevaisuu-
dessa. Simosen mukaan päätös on arvovalinta. (Green Production 2020)

Vuonna 2020 SES:n tuotantojohtaja Matti Paunio kertoi säätiöllä olevan keskus-
telua tulevaisuuden tukimuodoista, joihin vaikuttaa hankkeiden kestävyys. En-
nen konkreettisia toimia SES halusi perehtyä muiden eurooppalaisten säätiöi-
den linjauksiin sekä huolehtia talon sisäisen kestävyden kuntoon. Pohdinnassa
oli, voisiko kestävyden tukimuotona olla esimerkiksi rahoitus ekokoordinaatto-
rin palkkaamiselle tuotantoihin. (Green Production 2020)

Vuonna 2021 SES on julkaissut tietoa säätiön ympäristöpolitiikasta, jonka pää-
tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Vuoden 2021 aikana
säätiö tekee myös kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen (SES 2021).
Kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus on suomalainen strategia, jonka vi-
siona on hyvinvoiva, globaalisti vastuullinen sekä luonnon kantokyvystä huoleh-
tiva Suomi (Sitoumus 2050). SES:n ympäristöpolitiikassa otetaan huomioon si-
säisten toimien lisäksi tulevaisuuden tukitoiminta. Säätiö pyrkii tukemaan alan
kestävää kehitystä antamalla lisärahoitusta ympäristövaikutusten vähentämi-
seen sitoutuneille tuotannoille. (SES 2021)

SKR:n erityisasiantuntija Veli-Markus Tapion mukaan SKR pohtii ekologisuuden
rahoittamista monelta eri kannalta. AVEKin lailla SKR pohtii, tuleeko hankkei-
den kestävyttä suosia vai vaatia. Ongelmalliseksi nousee taiteen vapaus, byro-
kratia sekä periaatteet. Tapio pohtii lahjoitusvaroilla toimivaa rahoitusta ja lah-
joittajan tahtoa. Esimerkiksi, jos päästöjen kompensoimiseksi istutetaan puita
toiseen maahan rahoilla, jotka on osoitettu suomalaiselle kulttuurille, onko lah-
joittajan rahat ohjautunut oikein. (Green Production 2020)

6.3 Ekokoordinointi

Ekokoordinointi eli ekologisuuden koordinointi tarkoittaa tuotannoissa ohjeistuk-
sia ja toimintamalleja ekologisemmille valinnoille. Tuotannoissa päävastuu eko-

logisista toimintatavoista on tuotannollisella puolella, mutta koska se ei ole juurtunut osaksi tuotannollisia työtehtäviä, vaatii se erillisen panoksensa ollakseen osana tuotantoa. Tässä kohtaa monesti ongelmaksi tulee ajanpuute sekä resurssit, joten erillisen ekokoordinaattorin työn tärkeys korostuu. Kestävän toiminnan suunnittelu ja toteutus on silloin erikseen palkatun henkilön tai työryhmän vastuulla. Työnjaon ollessa selkeä tulokset paranevat.

6.3.1 Suomen ensimmäinen kestävyyskoordinaattori

Suomen audiovisuaalisen alan ensimmäinen kestävyyskoordinaattori on Kaisa Astikainen, joka on aiheen parissa tullut tunnetuksi myös Ekosetin toisena kirjoittajana. Hänen työhönsä kuuluu huolehtia tuotannon toteuttamisesta ekologisesti sekä ympäristö- ja ilmastoystävällisesti. Ekologisen kestävyuden lisäksi kestävyyskoordinaattorin työhön kuuluu kokonaisvaltaisesti taloudellinen kestävyys ja ihmisten hyvinvointi. (Lundberg 2018)

Astikainen työskentelee kestävyyskoordinaattorina vuonna 2021 julkaistavassa kotimaisessa Saara Saarelan ohjaamassa Veden vartija -elokuvassa tuotantoyhtiö Bufossa. Kestävyyskoordinaattorina Astikaisen työnkuvaan kuuluu varmistaa, että elokuvasta tulee Suomen ensimmäinen kestävä tuotanto. Hankkeen ideana on myös selvittää suomalaisen elokuvan hiilijalanjälkeä ja sen avulla laatia uudenlainen ohjeistus kestävästä käytännöistä. Hankkeen toteutuksessa on mukana tutkijoita, jotka ovat perehtyneet esimerkiksi hiilialaskureihin ja veteen liittyviin kysymyksiin. (Green Production 2018)

6.3.2 Earth Angel

Samanlaista esimerkkiä isomman mittakaavan ekokoordinoinnista näyttää Earth Angel, joka toimii Yhdysvalloissa elokuva- ja tv-tuotannoissa. Vuodesta 2013 lähtien toiminut yritys on Emelie O'Brienin perustama. Yritys tarjoaa tuotannoille kokonaisvaltaisen palvelun, joka sisältää tuotannon ekologisuudesta vastaavan

strategian, työryhmän, tarvikkeet sekä статистиikan. Jätteiden ja päästöjen määrässä on myös yrityksen tulosten mukaan säästänyt huomattavasti rahaa erinäisissä tuotannon kuluissa. (Earth Angel 2020)

Earth Angel on onnistunut esimerkki kaiken kattavasta ekokoordinoinnista. Tällaisen palvelun kautta tuotanto pystyy ulkoistamaan toimenpiteet ja valvonnan ekologisuuteen erikoistuneille ammattilaisille. Ekologisen kestävyuden merkitystä voi olla vaikea käsittää ilman konkretiaa ja rahan säästyminen ekologisten toimien myötä on erinomainen motivaattori. Siksi myös tuotantokohtaisten tilastojen mittaaminen on tärkeää.

6.4 Tutkimus

Alalla on tarve monipuoliselle ja luotettavalle tiedolle, jota tuotannot tarvitsevat toimiakseen ekologisesti kestävästi. Ilman koottua tietoa, kaiken selvittäminen itsenäisesti vaatii aikaa ja motivaatiota. Suurin osa konkreettisesta tiedosta on ulkomaalaista tai kansainvälistä, jolloin sen suhteuttaminen suomalaisiin tuotantoihin voi olla vaikeaa. Tiedon löytyminen sirpaleisesti eri lähteistä saa kokonaisuuden tuntumaan vaikeasti hahmotettavalta ja omaan tekemiseen vaikeasti suhteutettavalta.

Audiovisual Producers Finland – APFI ry on kotimainen av-tuottajien edunvalvontajärjestö. APFI on luomassa kestävä kehityksen strategiaa, jonka tavoitteena on kouluttaa tekijöitä luomaan vastuullisempaa työkuultuuria. APFI:n kestävä kehityksen koordinaattorina toimii myös Ekosetti-oppaan kirjoittajana tunnettu Anne Puolanne. (APFI 2021)

Alkuvuodesta 2021 APFI on käynnistänyt hankkeen, jonka tavoitteena on tutkia suomalaisten tuotantojen vaikutusta ympäristöön. Hanke on strategian toteuttamisen ensiaskel ja se toteutetaan vuosina 2021–2024. Hanke hyödyntää Albertin ympäristöjärjestelmää, jonka avulla alan vaikutuksia voidaan mitata ja määritellä. (APFI 2021) Tämän kautta tuotantojen ympäristövaikutuksia pystytään tilastoi-
maan ja vertailemaan, ja se auttaa alaa kehittymään ekologisempaan suuntaan.

Aiemmin kehitystä on hidastanut juuri ekologisten toimintatapojen tulosten mittaamattomuus. Mittaamalla tuotantoja saadaan tietoa, joka kertoo tuotantojen hiilijalanjäljestä, päästöistä sekä säästetyistä euroista. Tällainen tieto lisää alan tekijöille konkretiaa siitä, miksi asioita pitäisi tehdä eri tavalla ja se lisää motivaatiota opetella tekemään tuotantoja ekologisemmin. Yrityksillä on kuitenkin tarkoituksena tehdä voittoa, joten kynnys tehdä asioita uudella tavalla on korkeampi, jos sen tarkkaa hyötyä ympäristölle tai lompakolle ei tiedetä.

6.5 Standardit ja sertifikaatit

Standardit ovat julkaisuja, jotka määrittävät ominaisuuksia ja vaatimuksia eri tuotteille ja palveluille. Ne ovat myös toimintatapoja, joita tulee yhteisesti noudattaa. (SFS 2020) Standardit voivat myös olla kirjoittamattomia sääntöjä, jonka mukaan yleisesti toimitaan. Audiovisuaalisella alalla ei ole Suomessa virallisia vakiintuneita standardeja. Toimintatapojen vakiintuminen vie paljon aikaa ja se vaatii kaikilta alan osa-alueilta ja tekijöiltä oman panostuksen sekä sitoutumisen.

Sertifiointi on standardien pohjalta tehtyä vaatimustenmukaisuuden arviointia. Sertifikaattien avulla voidaan todistaa kohteen täyttävän tietyt vaatimukset, jotka on määritelty sille luoduissa standardeissa. (Finas 2020) Ekologisen sertifikaatin saanut tuotanto tai yritys on osoittanut noudattaneensa sertifikaatin myöntäneen tahon vaatimuksia ekologisissa toimintatavoissa. Sertifikaatit voivat toimia motivaattorina ekologiselle tekemiselle, jos niiden tuoma status olisi yleisesti tunnistettavissa. Ihannetilanteessa sertifikaatti olisi kaikkien haluama leima tuotannolle tai yritykselleen, ja silloin myös rahoittajat sekä kuluttajat tekisi päätöksiään niihin pohjautuen.

SES kertoo käyttävänsä Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää ja heille on myönnetty järjestelmän kautta myös sertifikaatti (SES 2021). Ekokompassi sertifikaatti tuodaan esiin säätiön sivustojen vastuullisuusosioissa lyhyellä tekstillä sekä Ekokompassi-logolla. Kyseisen sertifikaatin saavuttaakseen organisaation tulee kokonaisvaltaisesti sitoutua huomioimaan ympäristövaikutukset ja noudat-

tamaan itse laatimaa ympäristöohjelmaa ympäristövaikutuksien vähentämiseksi. Tehdyistä toimenpiteistä ja edistymisestä tulee raportoida Ekokompassille vuosittain. (Ekokompassi opas 2020)

Hankkimalla ja sen jälkeen tuomalla esiin ympäristösertifikaatin organisaatio viestii omista arvoistaan. Mitä useampi kertoo sertifikaateistaan, sitä merkityksellisempi siitä tulee suhteessa alan kilpailuun ja yleisesti arvostettaviin ominaisuuksiin. Vastuullisuus on myös kuluttajille arvovalinta ja positiivisten mielikuvien rakentaminen on tärkeää sekä yksi tapa voittaa kuluttaja puolelleen.

7 POHDINTA

Suomessa audiovisuaalinen ala ottaa hitaita mutta tällä hetkellä varman oloisia askelia kohti ekologisesti kestäviä tuotantoja. Huomattavina kotimaisina esimerkkeinä on ollut ekologisten tuotantotapojen opas Ekosetti sekä Suomen ensimmäisenä kestävyyskoordinaattorina toimiva Astikainen. APFI:n juuri käynnistynyt hanke on merkittävä, ja onnistuessaan tavoitteissaan se tarjoaa paljon uudenlaista alaa eteenpäin vievää tietoa. Lisäksi kansainvälisiä ekotyökaluja kehitetään niin, että niistä hyödytään myös Suomessa.

Muutos on hidasta, sillä luonnollisesti uuden opettelu vie aikaa sekä alan kehittyminen ekologisemmaksi vaatii kaikkien alalla työskentelevien sitoutumista. Muutos lähtee yksittäisistä työntekijöistä, mutta myös isoista tuotantoyhtiöistä sekä rahoittajista. Kaikille yhteiskunnan osa-alueille vaikuttava muutos vaatii määrätietoista ja suuria uudistuksia tekevää ympäristöpolitiikkaa.

Muutoksen etenemiseen vaikuttavat asenteet, viitseliäisyys sekä raha. Uudet toimintatavat vaativat tekijöiltä perehtymistä sekä uusien toimintatapojen sisäistämistä. Alkuun uudistukset voivat aiheuttaa lisäkustannuksia esimerkiksi koulutusten tai uusien hankintojen kautta. Monesti isoimmat haasteet ovat kuitenkin edessä vain muutoksen alussa ja uudet toimintatavat maksavat itsensä takaisin pitkällä aikavälillä.

Tavoitteellisilla toimilla ekologista kestävyttä edistävät toimintatavat voivat juurtua alalle niin, etteivät ne tulevaisuudessa tarvitsisi enää erityistä huomioimista yrityksien ja tuotantojen toiminnassa. Alalla tapahtuu kuitenkin koko ajan lisää ja uutta tietoa tulee saataville, mikä vaatii mukautumista uusiin tilanteisiin jatkosakin. Perusasioiden ollessa kunnossa, on uuden opettelullekin tilaa. Ekologisesti kestävä tulevaisuus on meidän kaikkien vastuulla, joten viimeistään nyt on aika alkaa rakentaa audiovisuaalista alaa kohti yhteistä päämäärää.

LÄHTEET

Albert. Ekologisiin televisio- ja elokuvatuotantoihin keskittynyt sivusto. Luettu 13.11.2020. <https://wearealbert.org/>

APFI ry – Audiovisual Producers Finland. Ekologinen kestävyys. Luettu 4.10.2021. <https://apfi.fi/ekologinen-kestavyys/>

Earth Angel. Luettu 4.11.2020. <https://www.earthangelsets.com/>

Ekokompassi. Ekokompassi-ympäristösertifikaatti. Luettu 12.10.2021. <https://ekokompassi.fi/ymparistojarjestelma/10-kriteeria/>

Ekosetti - opas ekologisesti kestävämpään audiovisuaaliseen tuotantoon. Luettu 1.11.2020. <https://ekosetti.fi/>

European Commission. European Media and Audiovisual Action Plan. Luettu 4.10.2021. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/media-and-audiovisual-action-plan>

Film Lapland. Code of Conduct. Luettu 14.11.2020. https://www.lapland.fi/uploads/2021/09/0a06b744-film_lapland_production_guide.pdf

Finas - Finnish Accreditation Service. Sertifiointiorganisaatiot. Luettu 20.11.2020. <https://www.finas.fi/akkreditointi/Akkreditointialueet/Sivut/Sertifiointiorganisaatiot.aspx>

Green Production. Kestäviä tuotantomalleja edistäviä tapahtumia ja työpajoja. Luettu 7.11.2020. <https://www.greenproduction.fi/>

Green Production Guide. Opas kestäville tuotannoille. Luettu 23.11.2020. <https://www.greenproductionguide.com/>

House of Lapland. Lapin elokuvakomissio. Luettu 18.10.2021. <https://www.lapland.fi/fi/elokuvakomissio/>

Lundberg, T. 2018. Elokvamaailma pohtii kestäväää kehitystä. pahin haaste on muuttaa Näin on aina tehty -asennetta. Radiohaastattelu. Yle Puhe, Nosto. Toimittaja Tiina Lundberg. Kuunneltu 10.11.2020. <https://areena.yle.fi/audio/1-4583889>

kestäväkehitys.fi. Mitä on kestävä kehitys? Luettu 19.11.2020. <https://kestava-kehitys.fi/kestava-kehitys>

SES – Suomen elokuvasäätiö. Vastuullisuus elokuva-alalla. Luettu 5.10.2021. <https://www.ses.fi/tietoa-elokuva-alasta/vastuullisuus/#ekologisuus>

SFS - Suomen standardisoimisliitto. Mitä standardi tarkoittaa? Luettu 20.11.2020. <https://sfs.fi/standardeista/mika-on-standardi/>

Sitoumus2050. Yhteiskuntasitoumus – strategia ja ainutlaatuinen työkalu. Luettu 21.10.2021. <https://www.sitoumus2050.fi/web/sitoumus2050/mika-on-sitoumus-#/>

Sitra. Tulevaisuussanasto. Hiilijalanjälki. Luettu 18.10.2021. <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/hiilijalanjalki/>